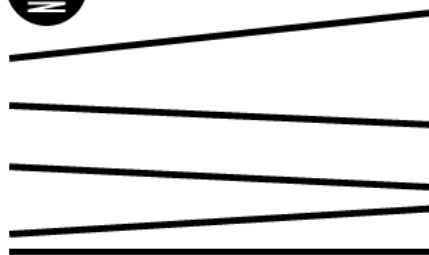

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Bauditz, Sophus.

Mands Mod : Skuespil i en Akt.

Kjøbenhavn : C. A. Reitzels Forlag, 1879

79 s.

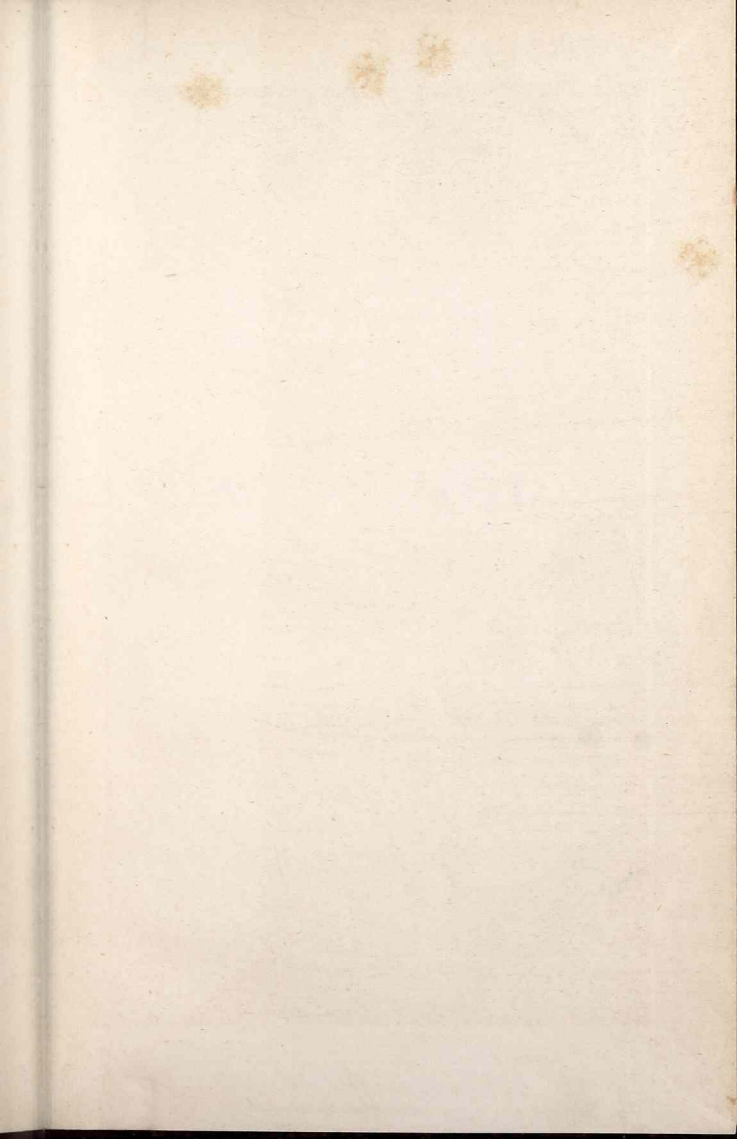
DK

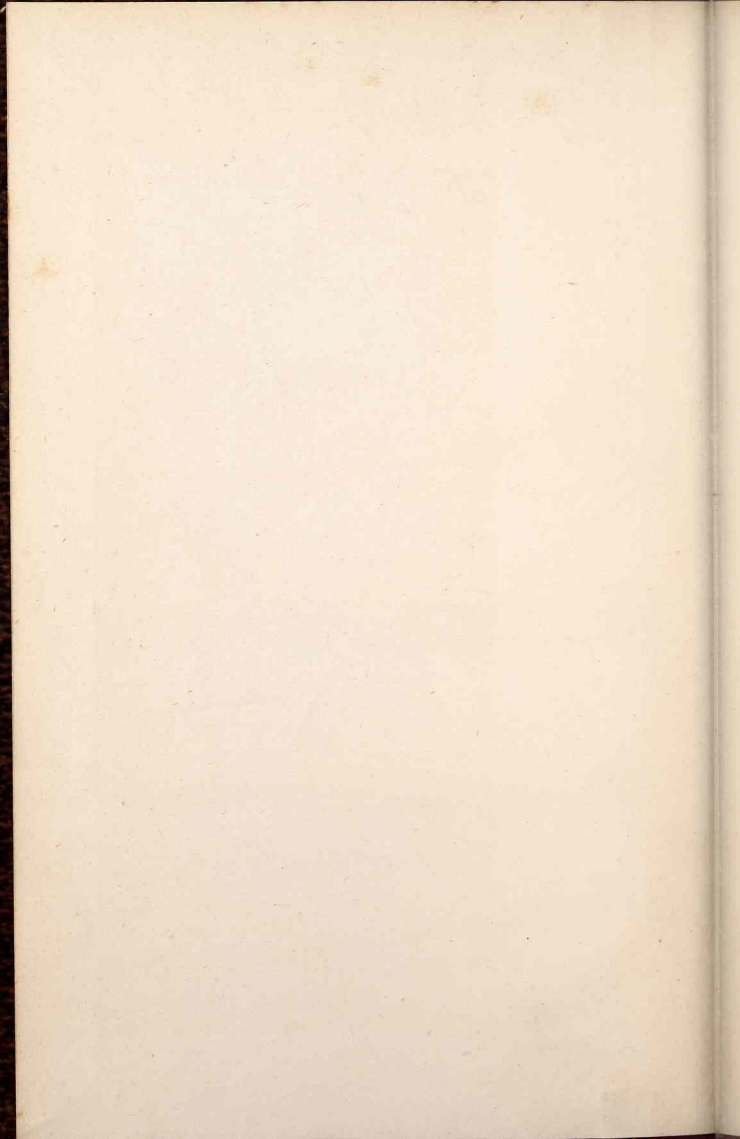
Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

MANDS MOD.

HANDS MOD.

MANDS MOD.

SKUESPIL I EN AKT

AF

SOPHUS BAUDITZ.

KJØBENHAVN.

C. A. REITZELS FORLAG.

1879.

Opført første Gang paa det kongelige Theater
den 12te Februar 1879.

BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI.

PERSONERNE.

~~~~~

Eiler Bagge til Palsbjerg.

Preben, hans Søn.

Niels Krabbe.

Ellen, hans Datter.

Kirsten, hendes Pige.

Mogens, en gammel Kjælderfvend.

Henning Plade, Fændrik.

Handlingen foregaar i en jysk Kjøbstad, en Midfommerdag Aar 1700.

PERSONNEL

Ellen Page, Librarian

Prison, page 200

Miss Kahan

Ellen Page, Librarian

Kristen Leake, Prison

Madame, in prison

Madame, in prison

Madame, in prison

Madame, in prison

Niels Krabbes Gaard.

Til venstre (for Tilskuerne) ligger det statelige, med Bislag forfynede Vaaningshus, hvor en større Stentrappe fører op til Døren; til højre ligger en Sidebygning med Nedgang til Kjælderen. I Baggrunden løber en Mur, der lukker Gaardspladsen ud mod Gaden, og midt paa Muren er en Port; bag ved ser man Hufene rage op. Midt paa Scenen staar et Lindetræ med Bænke omkring Stammen. Det er Middag.

Første Scene.

(**Ellen** og **Kirsten** sidde paa Stentrappen i Færd med at vinde Garn; **Mogens** staar ved et Bord foran Kjælderen og fkyller Kander. Der høres et Hornsignal.)

Ellen.

Saa, nu lød der et Horn igjen. Det er ogsaa farligt, saa meget Krigsfolk, der drager gennem Byen i disse Ufredstider.

Kirften.

Ak, det er snart forbi med den Herlighed!
Den sidste Fænnik Ryttere drager af By i Dag,
saa bliver her stille som tilforn.

Ellen.

Det er mig kjært. En tør jo knap vove
sig ene ud i Strædet, saa længe de har deres
Gang der.

Kirften.

Ej, hvad vil saa det sige, om en Rytter
hvisker En et Par artige Ord i Øret eller
kommer for Skade og lægger sin Arm om
Ens Liv! Jeg geraader ikke i Harnisk derud-
over, thi mig gjør det saa min Tro ingen
Fortræd paa mit ærlige Navn.

Ellen.

Det er værst for Dig; jeg betakker mig
for den Artighed. Har ikke Fændriken, der
ligger i Kvarter omme hos Jesper Brygger,
haft den Driftighed at byde mig ublu Tale,
og det mere end én Gang! — Naar blot min
Fader aldrig havde faaet i Sinde at drage fra

Egegaard og flytte her hid! Jeg favner mit Barndomshjem og jeg har favnet det hver Dag i de fidsste to Aar. Det var andet, at færdes ude paa Mark og i Skov, end at fidde her mellem de høje Huse, hvor Solen knap veed, om den vil umage sig hen! — Og dèr oplevede man altid noget; naar jeg kun tænker paa den fidsfte Dag, før vi tog bort, da vi var ude i Vitved Hegn at plukke Nodder!

Kirften.

Hvem var „vi“, med Forlov at spørge?

Ellen.

Vi? — Det var jeg naturligvis.

Kirften.

Ja, I — og faa En til!

Ellen.

Eller To og Tre til. Men det lader ilde at være faa nyfigen. — Stille, der er Fader!

Anden Scene.

Niels

(kommer ud fra Huset).

Naa, er I der! Jeg søgte om Jer. Ja, jeg vil kun høre hen i Herberget, om Eiler Bagge og Preben er kommen. Hr. Eiler fikkkede mig Bud i Overgaars, at de var ventendes til Byen i Dag, al den Stund hans Søn vil Sønder paa i Felten.

Ellen.

Vil Preben?

Niels.

Ja, Hr. Eiler skriver faa.

Ellen.

Ej, ej!

(Halvt for sig selv.)

Han ogsaa!

Niels.

Ja, han ogsaa. — Men hvad jeg vilde fige: sørg for at have en Hjertestyrkning beredt. Og Mogens maa tappe nogle Kander

af den bedfte rhinske Vin; Hr. Eiler har en
fjældent fin Tunge. — Ja, I fer os fagtens strax.

(Gaar ud ad Porten.)

Tredje Scene.

Mogens

(affides).

Jo, vift! Nu løber vi avet om og tapper
af den bedfte Vin — nej mænd gjør vi ikke, nej!

(Gaar ned i Kjælderen.)

Kirften.

Mig synes, I spurgte faa ivrig, da Jer
Fader nævnede Eiler Bagges Søn. Er det
maafke for hans Skyld, I er døv paa begge
Øren, naar Fændrik Plade byder Jer fine
Galanterier?

Ellen.

Ingenlunde. Jeg kjender jo knap Preben
Bagge nu; vi har leget fammen fom Børn,
men fiden har jeg kun fet ham i Ny og Næ.

Kirften.

Derfor kunde I vel endelig have fat Jer
Tanke til ham alligevel. Stort er der ikke

ved ham, det jeg skjønner, men det er dog altid noget, at han nu vil være Krigsmand og ud at værge Landet.

Ellen.

Værge Landet? Ja, faa fige de alle!

(Halvt heftig.)

Letfærdighed, og alskens Tumlen og Stimen, det er det, de ville! — Men lad nu den Tale være endt og pak Garnet sammen.

(De begynde at famle deres forskellige Sager.)

Mogens

(kommer op fra Kjælderen og sætter et Par Kander paa Bordet).

Af den bedste Vin! Nej, Mogens er en Karl, der ser paa sin Herres Fordel. Der kan jo gjerne gaa fire Kander med, eller fler, i Dag! Saadanne Folk fra Landet har jo mangan Gang et Par Ugers opsparet Ædruelighed at tære paa, naar de kommer til Byen. — Et Par Ugers! Mig synes hartad, jeg bliver ganske tørstig ved den blotte Forestilling!

(Gaar ned igjen.)

Kirften.

— I skulde nu lige godt se paa Fændriken!
Der er ikke hans Lige i Skabning ved hele
Regimentet. Og for de dejlige Øjne, han har!
Han kan se En tværs gennem Sjælen med
dem. Og det skjønne Mundskjæg! Det er
faa blødt og —

Ellen.

Se, se! Veed Du derom?

Kirften.

I mener da vel ikke —

Ellen.

Jo, hvad skulde jeg ellers mene!

Kirften.

Nu, om faa var! Jeg er vel lige god for
det. Men det er ikke mig, han har kastet
fine Øjne paa, det er Jer, og I gjør storlig
Uret om I ikke opmuntrer ham lidt.

(Der høres atter et Hornsignal.)

Ellen.

— Kjønt lyder det nu alligevel, fligt et
Horn! Det er helt fært, som Tonerne kan
bære Ens Tanker vidt.

Kirften.

End om det nu var Fændrik Plade, Hornet kaldte bort?

Ellen.

Bliv mig dog fra Livet med Din Fændrik! Jeg tror fast, Du og Dine Lige falder i Henrykkelse, blot I fer Noget, der ligner et Karl-folk!

Kirften.

De er da, for Gud, ogsaa Vorherres ypperste Værk, veed jeg!

Ellen.

Men faa hold dog op en Gang! Tag Vinden her, og lad os komme ind.

(De gaa ind i Huset.)

Fjerde Scene.

Mogens

(kommer op fra Kjælderen med et Glas i Haanden).

Jeg skulde undres paa, hvad Øjne Herren vilde fætte op, om jeg en Gang lod ham smage den Vin! — Men jeg gjør det i Evig-

hed ikke. Thi hvorfor skulde jeg vel det Herren er jo tilfreds med den, han plejer at drikke, og veed Intet af det rare, lille Anker, som ligger fra hans falig Faders Tid. — Ja, falig Herren, det var en gudfrygtig og gammeldags Mand, og han vidste at skjønne paa, hvad Godt, man bød ham!

(Drikker.)

Den Vin bekommer mig altid faa inderlig vel.
(Lytter og tømmer hurtig Glasfæt, som han sætter fra sig paa Bordet.)
— Noget skal En da ogsaa have for sig selv!

Femte Scene.

(Niels, Eiler og Preben komme ind ad Porten.)

Niels.

— Og bort alt i Aften! Ja, det er sandt, det er nok den yderste Tid. Men et Maaltid Mad kan vi da nok faa Stunder til at tage sammen forinden.

Eiler.

Nej, det er os plat umuligt at spise nu. Vi havde jo juft reist os fra Bordet i Herberget, da I kom.

Niels.

Men hvorfor tog I ogsaa ind i Herberget! I veed jo dog, I er hjertelig velkommen her til alle Tid. — Et Glas Vin maa I drikke i det ringeste, om I da ikke vil forsmaa.

Eiler.

Skam om jeg vil! Jer Kjælder er faa rummelig og kølig, og Luften er jo faa varm som i en Bagerovn. Det skal gjøre godt at fylle Støvet ned, thi det er ingen Springvej at ride fire Mil paa Formiddagen.

Niels.

Nej, fynderlig i Jer Alder, men I har jo altid været af et stærkt Helbred. Mig værker det over Lænderne, blot jeg fiddet en kort Stund til Hest. — Flyt saa Bord og Kander her hen under Træet, Mogens; jeg tænker vi bliver her ude i det Fri.

(Mogens laver Drikkebordet i Stand.)

Eiler.

Naa, favner I aldrig Jer gode Gaard, som I er fraflyttet?

Niels.

Den ikke, men vel Jer fom Nabo. Det anftaar mig nu en Gang ikke at leve paa Landet. Her i Byen derimod, her finder jeg mig vel; jeg har intet Bestemt at tage Vare paa og kan følgerig bruge min Tid efter Lyft.

Eiler.

Men har I fynderlig Omgjængelse med Nogen?

Niels.

Ja! Her er adskillige gode Mænd i Staden.

Eiler.

Gode Mænd?

Niels

(trækker paa Skuldrene).

Gode nok at spørge Nyt hos og at drikke et Glas over Bordet med.

Eiler.

Nu, hver Mand fin Smag! Skulde jeg leve her, uden at kunne forlyfte mig ved Jagten og uden at have Noget at regere med, faa trivedes jeg ikke.

Sjette Scene.

(Ellen kommer ud fra Huset.)

Niels.

Kom hid og byd Goddag, Ellen; her er kjendt Folk i Gaarde.

Eiler.

Ej, Barn, hvor Du er voxet i det halve Aar, jeg ikke har fet Dig! Du kommer mer og mer at ligne Din falig Moder.

Niels.

Ja, af Ydre vel, men ikke i Sind. Ellen har faa fine egne Meninger om Alt og vil endog handle derefter; det skulde Ingen fige den falig Sjæl paa. — Men fæt Jer nu, Hr. Eiler, I maa være træt.

(Eiler og Niels sætte sig ved Bordet under Linden.)

Preben

(til Ellen).

Og hvor I er bleven skjøn, Ellen! Endnu skjønnere, end da jeg faae Jer sidst!

Ellen.

I mindes mig vist næppe fra den Tid, faa Jer Artighed har fagtens ikke stort at fige.

Preben.

Det kan I ikke mene! I veed helt vel, at jeg har gjemt hvert Smil og hvert lille Ord, I fagde, fra den ene Gang til den anden; gjemt det som de Blomster, Pigerne lægger i Psalmebog og som Ingen ser.

Ellen.

Saa har I alt faaet en Del at gjemme paa! Thi jeg har for Skik at lade Munden løbe, helst naar her er Fremmedfolk, og jeg smiler fast ad Alt.

Preben.

Hvorfor driver I Spot med mig! Under I mig ikke før et venligt Ord, nu jeg skal drage bort!

Ellen.

Ja, det er sandt: I vil i Krigen, som de Andre. I ser jo ogsaa alt ud som en drabelig Helt!

Preben.

Helt! Aa, Gud bedre, saa højt figter jeg ikke. Maa det kun forundes mig uden Be-

fkæmmelse at gjøre Krigen med, faa er jeg helt vel fornøjet. — Jeg kunde ikke blive længere hjemme, endskjøndt, hvem veed —

Ellen.

Ja, hvem veed, hvad det kunde været godt for, om I havde mægtet at styre Jer Lyft!

Preben.

Hvad mener I, Ellen! Sig dog Jer Mening tydelig!

Niels

(henne fra Bordet).

Kom nu og smag paa Vinen, Preben! I bliver jo helt tør i Halsen af al den Parlamentaren.

Ellen.

Gak I til Drikkebordet og bryd Jer ikke om min Mening.

(Preben gaar tøvende over mod Bordet.)

Ellen

(halvt højt).

Preben!

Preben.

I kalder mig tilbage!

Ellen.

— Aa, nej. Jeg nævnte kun Jert Navn —
af gammel Vane maafke.

(Preben gaar hen til Bordet. — Ellen fer efter ham og gaar faa ind i Huset, men vender snart efter tilbage og sætter sig paa Stentrappen.)

Niels

(til Preben).

I faar umage Jer selv hen efter et Glas;
Mogens har været for sparfom med dem, fer jeg.

(Preben gaar over og henter et Glas ved Bordet foran Kjælderen.)

Eiler

(fagte til Niels).

Ja, mener I virkelig, I kan holde ham
derfra, faa fer jeg det helst.

Niels

(fagte til Eiler).

Men det maa gribes fint an. Ja, lad I
kun mig.

(Højt til Preben, der sætter sig ved Bordet.)

Nu Noget i Glasfæt!

(Mogens kommer op fra Kjælderen.)

Kom hid og skjænk i, Mogens!

Preben

(til Mogens, der skjænker for ham).

Hvor gaar det, gamle Mogens?

Mogens.

Som det kan, Junker Preben, som det kan. En er nu bleven gammel og graa i sin Herres Tjeneste.

Eiler.

Graa? Nu, faa har han, min Tro, faaet mere end én Kulør i sin Herres Tjeneste; thi rød er han da ogsaa bleven, at fige om Næfen!

Mogens

(affides.)

Det er en grov Stud!

(Højt.)

Herren er nu altid faa skjemtform.

(Affides.)

Af den bedste Vin! Jo, den havde været vel anvendt!

(Trækker sig tilbage til sit Bord.)

Niels.

Smag nu paa Drikken, Preben!

Preben

(idet han løfter Glasset.)

Se dog, hvor lyftig Solstraalerne falder gjennem Løvet og fanges i Glasfiet! Og hvor

Lindeblomsterne dufter! Man kan jo drikke
fig en hel Skjærfommerrus til, aleneste af dem!

Eiler.

Lad os nu være fri for Dine Sværmerier!
Drik Dig en Rus af Hr. Niels' gode Vin, det
veed man, hvad er.

Niels.

Jer Sundhed, Preben, og en glædelig
Atterkomst!

Eiler.

Det var et godt Ønske, som vel kan til-
trænges.

Niels

(fagte til Eiler).

Nu fanger jeg an.

(Højt til Preben.)

Ja, I vil jo i Krigen?

Preben.

Det er faa min Agt.

Niels.

Mig synes, Krigen er et stygt Haandværk.
De bryder jo Arme og Ben paa hverandre,
faa det er en Ynk at høre om. Og hvem

figer, at I ikke gar sætter Livet til! Der var nu han, Peder Nielsen, som tjente i Gaarde hos min Nabo: han var sund og frisk dør han drog bort og skadede Intet, men alt i Maj faldt han for Tønning. Havde I nu staaet, hvor han stod, da sad I ikke her og drak rhinsk Vin.

Preben.

Det er endelig fandt!

Niels.

Ja, ser I det!

Eiler

(fagte til Niels).

Det er ikke den rette Maade at overbevise ham paa. Tror I, man skræmmer et ungt Blod ved at tale om Farer!

Niels

(fagte til Eiler).

Giv dog Tid! Jeg er jo ikke ret begyndt endnu.

(Højt til Preben.)

Jeg sidder ellers og tænker paa, hvorfor I egentlig vil i Krigen og døje Ondt, mens I

kunde lide vel paa Palsbjerg. Lad dem værge Landet, som skal!

Preben.

Men skal jeg da ikke det! Skikker det sig for mig, hvem Vorherre har givet to funde Arme, at lægge dem i Skjødet, naar Landet er i Betryk? Fordum, da næsten hele Krigsmagten var hyrede Karle, da kunde I maaske med nogen Ret sige: lad dem værge, som skal; men siden højfalig Kong Christian traf den Ordning med Ryttergodset, kommer dog Landets egne Børn at ligge for Grænsen.

Eiler.

Højfalig Kong Christian! Ja, han tænkte vistnok stort paa Landets egne Børn, han, som gav hver husvild Tyfker Greve- eller Friherrenavn! Jeg glæder mig endnu derover, saa tit jeg tænker derpaa, at jeg ikke lod mig forlokke til at skaffe Palsbjerg Grevskabnavn, endog det var mig saa godt som tilbudet. — Men jeg er en gammeldags Mand og vil Intet vide af de nye Moder.

Niels.

Ja, jeg ikke heller, endføjndt jeg vel, om Sligt var blevet mig budt, vilde betænkt mig to Gange paa at vise det fra mig. — Men det var ellers om Krigen vi talte. Den er en fand Ulykke for Landet; Fred nærer, Krig tærer, figer man jo for et gammelt Ord.

Preben.

Men Værge byder Landefred, det Ord er vel faa gammelt.

Niels.

Ord er Ord, og intet Mere. Jeg holder for, at man helt vel kunde ladte Hertugen kaste de Skanser op, om han ikke vilde afstaa derfra; faa havde Avling og Handel staaet i Flor, og Landet været forskaaet for de fvære Skatter.

Eiler.

Nej, deri er jeg ganske og aldeles ikke af Jer Mening. Landsens Ære gaar dog for Avling og Handel!

Niels.

Nu, lad faa være. Men er Kampagnen end begyndt, hvad angaar det faa Jer, Preben?

Preben.

Angaar det ikke mig, at de nu fra alle Kanter falder over Landet som fultne Hunde! Har I da ikke hørt, at en engelsk og hollandsk Flaade er paa Vej til Kjøbenhavn? — Den Dag de først skikkede os Bud fra Vigersholm, at Krigen var erklæret, da blev jeg til Mode som hin Aften for mange Aar siden, da vor Skytte kom og fortalte, at Folehaven, den skønne Lund Sonden for Gaarden, stod i Luer. Jeg var kun et Barn den Gang, men jeg hjalp dog at flukke faa godt jeg evnede, og jeg knyttede mine Hænder, naar jeg tænkte paa det Kjæltringpak, der havde stukket Ilden an.

Niels.

Nu, der er, Gud være lovet, en lang Vej hertil, faa vel fra Holsten som fra Kjøbenhavn, faa I behøver næppe at ængstes for Jer Ejendom.

Preben.

Hvem tænker paa den nu!

Niels.

Det gjør min Tro jeg! Det er jo forkrækkeligt at høre Jer ikjemte faa med Ejendom og Velstand!

Preben.

Kan hænde, Hr. Niels. Men blive hjemme og tilse Gaarden som ellers, det kan jeg ikke.

Niels.

Og hvorfor ikke?

Preben.

Hvorfor? Det har jeg fagt. Jeg synes ikke jeg har Lov at sidde tryk inden Døre, mens faa Mangen sætter Livet i Vove. Og er En først kommen paa de Tanker, faa maa I tro, at ude paa den brune Hede og i den stille Skov, der hører man, naar det kalder paa En rundt omkring.

Niels.

Ja, naar man først er kommen paa flige Tanker!

Eiler.

Du har altid været af dem, der fangede galne Griller, Preben. Men skal det være, faa i Guds Navn! Jeg har jo heller ikke staaet Dig faa haardt imod, men strax søgt Kristian Rodsten op, da han kom paa Egnen for at samle det ny Regiment Ryttere, og gjort fornøden Aftale med ham. — Kan ogsaa være, at Du har gaaet vel meget ene ude paa Palsbjerg og har godt af at færdes mellem andre smukke Folks Børn, faa Du forvinder Din utidige Skyhed. Jeg bør vel være glad til, at der endelig en Gang er vaagnet Vilje i Dig. Det er jo ogsaa et lystigt Liv, Du gaar ind til, og mangt et artig Eventyr fra min egen Ungdom kan jeg endnu glædes ved. De Piger se dog aldrig faa mildt til Nogen, som til Den, der bærer en Pallask ved Siden!

(Ellen er ved at gaa ind, men lytter efter Prebens følgende Replik og bliver.)

Preben.

Jeg søger ikke Kvindeblik paa Torve og i Stræder. Men vel tilstaar jeg, at det synes

mig fattigt, ikke at kunne byde Den, man har
 fattet Elfkov til, en Smule selvvunden Hæder,
 hvor lidt det end er. — Og i Et har I Ret,
 Fader: jeg har troligt nok gaaet alt for længe
 paa Palsbjerg og for meget i mine egne Tanker.
 De ler af mig iblandt, jeg har mærket det,
 naar jeg kommer til Gilde, fordi jeg synes de
 Andre folkesky og fordi jeg kan fare fammen
 af Skræk over hvad Uvant jeg fer og hører. —
 De tror, at jeg intet Bedre begjærer, end at
 regere med Hovbønder og Plovøxne. De veed
 ikke, faa lidt som I, hvor mit Hjerte græd
 den Morgen, da Rytterne kom travende gjen-
 nem Skoven og blæste paa Horn. Hvorhen
 gaar Marschen? Det veed Ingen, men kommer
 de hjem en Gang igjen, faa har hver Sit at for-
 tælle og Minder at leve højt paa. Enhver af
 dem har jo skrevet med paa Danmarks Krø-
 niken, som Børn og Børnebørn skal læse. —
 Saadan var mine Tanker, mens Hornene lød;
 da faa Alt igjen var stille, faa var det, jeg
 gik til Jer, Fader, og bad om Forlov til at
 rejse.

Niels.

Men hvad vil faa Alt dette fige? Hvad har
I Behov at vinde Navn og Ære, I har jo begge
Dele efter Jer gode Slægt!

Eiler.

Ja, det skulde jeg tro!

Preben.

Men kan da Ingen forftaa mig!

(Ellen, der med stigende Opmærksomhed har fulgt Samtalen,
rejser sig som for at fige Noget, men tier og sætter sig atter.)

Niels.

Oprigtig talt: Nej! Men lad nu den
Disput fare, jeg faar dog næppe Held til at
overtale Jer. — Mogens, fyld i Glasfene.

Syvende Scene.

(**Henning Plade** kommer ind ad Porten og studser først
over at se Selskabet, men da alle de Andre vende Ryggen
til, og juft faa Glassene fyldte, gaar han dog
hen til Ellen.

Henning

(fagte til Ellen).

Ej, Frøken, det er fjældent Nyt at se Jer
uden Døren!

Ellen.

Saa længe I endnu er i By, skal det heller ikke ske tiere.

Henning.

Hvi faa?

Ellen.

Spørg Jer egen Adfærd ad.

Henning.

Den fvarer mig faa vist Intet! Men I maa vide, at jeg blot for at se Jer end en Gang har gjort mig et Svinkeærinde her hen. Om et Par Timer, naar Jer Fader tager sin Nadverføvn, kommer jeg forbi igjen, og faa skal I love mig, at vi tales ved til Farvel.

Ellen.

I vover end en Gang —

Niels

(vender sig om og faar Øje paa Henning).

Ej, Hr. Fændriken! Søger I mig?

Henning.

Med gunstigt Forlov, ja. Jeg maatte dog byde Jer Farvel, inden jeg drager affted,

faafom jeg nu i to Uger har nydt den Ære
at bo i Gade med Jer.

Niels.

Alt for artigt!

(Sagte til Eiler og Preben.)

Han er ilde renommeret og mig næsten ganske
fremmed, men jeg tænker dog, det er bedst at
byde ham paa et Glas Vin.

Eiler

(sagte til Niels).

Ja, gjør som Jer synes.

Niels

(højt til Henning).

Nu, har I umaget Eder hid, faa sid hos
da og tøm et Glas. Det er velbyrdige Hr. Eiler
Bagge til Palsbjerg og Junker Preben, hans Søn.

Henning.

Det er mig en Hæder, fremtidig at kunne
regne faa anfete Personer blandt mine Kjen-
dinge.

(Til Preben.)

I drager med i Felten hører jeg, og ved den
anden Eskadron?

Preben.

Ja, jeg gjør faa.

Henning.

Og jeg ved den første. — Ja, det er et lyftigt Liv, I gaar ind til, maa I tro: den ene Dag berender man Fjenden og den næste gantes man med Pigerne. — En Skaal for dem!

(Vender sig til Niels.)

Og for Jer smukke Datter først og fornemlig!

(Til Preben.)

I drikker ikke?

Preben.

Nej!

Henning.

Hvad mener I med det?

Preben.

Hvad giver Jer Ret til at drikke den Skaal?

Henning.

Og hvad giver Jer Ret til at formene mig det?

Niels.

Saa fagte, I gode Herrer, faa fagte. Lad os heller i Samdrægtighed drikke paa en

lykkelig Udgang af Krigen, og gid I begge
komme hjem som Ritmestre!

Henning.

Ritmester?

(Ser til Preben).

Der vil Andet og Mere til end et glat Ansigt!

Eiler

(fagte til Preben).

Nu er det nok Dig, der tales til!

Henning.

Hver dunhaget Knægt tror sig nu om
Stunder capabel til at føre Kompagni eller
endog Eskadron, men mere end Én gjorde
fagstens bedre i at blive hjemme!

Eiler

(fagte til Preben).

Ja, nu kommer Du til at trække fra
Læderet, lille Preben!

Preben

(til Henning).

Sigter I til mig?

Henning.

Tag det som I vil!

(Eiler rømmer sig stærkt og støder til Preben.)

Preben.

Veed I vel, at I fornærmer mig?

Henning

(rejser sig).

Om faa er, ftaar jeg aldeles til Jer Tjeneste.

(Preben rejser sig; han famler efter Kaarden, men trækker ikke, vil tale, men kan ikke, og støtter sig til Bordet.)

Henning.

En smuk Soldat! Om Alle var som I, vilde Kongelig Majestæt være vel holden med den Armé!

Niels.

Hr. Fændrik! I ypper uden skjellig Grund Strid i mit Hus. Behag at forføje Eder bort.

Henning.

Jeg gaar, Hr. Niels, jeg gaar. Jeg er jo ogsaa helt overflødig nu, da I har en saa vakker Sauvegarde! Guds Fred, og Tak for god Velkomst!

(Til Ellen idet han gaar forbi.)

Vi ses igjen!

(Gaar ud ad Porten.)

Ottende Scene.

Eiler

(til Preben).

Hvad, i Djævlens Skind og Ben, skader Du dog! Slig Tort kan Du lade overgaa Din gamle Fader! Fy Dig an, Du Kvindekarl! Tal, fig Noget! Er Du ellefkudt eller har Du den faldende Syge?

Preben.

Spørg mig ikke, jeg veed ikke, hvad det var for en ufalig Frygt, der bandt min Haand og min Tunge. Jeg har kjendt det tilforn, men at det skulde hænde her, nu, og i Paafyn af — o, Gud, det er alt for haardt!

(Til Niels, der vil holde ham tilbage.)

Nej, lad mig fare med Fred, Hr. Niels, jeg kan ikke blive; maaske træffer jeg min Mand, og faa — maaske!

(Gaar hurtig bort.)

Niende Scene.

Kirsten

(der er kommen til under Slutningen af fyvende Scene, til Ellen).

Se, hvor han skynder sig bort, det fejge
Hors!

Ellen

(i stærk Bevægelse).

Tag Vare paa Din løse Mund, det raader
jeg Dig!

Kirsten.

Ej, ej! Forivre Jer blot ikke! Havde jeg
vidst, det stod faa til med Jer, skulde jeg vel
kunnet tie.

(Hun og Ellen gaa ind.)

Tiende Scene.

Eiler.

Og det har jeg maattet opleve! Min
Søn ræd!

Niels.

Men han maa være hjertefyg, ellers var
vel ogsaa Sligt umuligt.

Eiler.

Forgjort er han! Jeg ryfter af Harme, naar jeg betænker, hvad her er fket.

Niels.

Men døm nu dog ikke for hastig, imens I er faa altereret. Hvor kan Preben for Alvor være frygtagtig! Jeg mindes jo den Gang han fom kun halvvoxen kastede sig for den uvane Tyr, der var efter Ellen; mens jeg løb — for at hente Hjælp — reddede han uden Tvivl hendes Liv ved sin Behjertethed.

Eiler.

Ja, hvor kan han være frygtagtig! Spørg ikke mig om det. Den Gang, I taler om, har han vel mandet sig op for en kort Stund. Men nu! — Om jeg faa fkal fugtle ham til det, fkal han fordre Fændriken ud!

Niels.

Det gjør han fikkerlig af sig felv, naar han faar Sagen ret betænkt. Men flaa Jer dog til Rolighed, I er fom fra Jer felv af Hidfig-

hed. — I skulde jo tale med Tolderen, faa lad os gaa til ham nu.

Eiler.

Jo, jeg er skikket til at tale med Tolderen nu!

Niels.

Det faar Intet hjælpe, kom nu blot! —
Nej denne Vej!

(De gaa ind i Huset.)

Ellevte Scene.

Mogens.

Det er en underlig Verden, man lever i! Der kunde nu Junker Preben fidde hjemme paa sin Gaard og tappe sig den ene skønne Kande Vin efter den anden; men se, om han gjør det! Nej, han vil i Krigen, hvor de manges Gang favner en Drik tyndt Øl, og hvor de helt glemmer, hvordan en ren Drue smager. — Der kommer han tilbage! Han fer ud som Døden fra Lübeck!

Tolvte Scene.

Preben

(kommer ind ad Porten).

Han var ikke at finde — og vilde jeg ham Noget, om jeg havde truffet ham! — De er Alle borte, det var endda vel. — Hvad følger jeg her! Fejg, fejg som en Hund, og det nu! — Eft Du ogsaa fejg, gamle Mogens?

Mogens.

Jeg skal saamænd ikke kunne fige det for vist, Junker Preben. Jeg har aldrig spekuleret over deslige Materier, og Vorherre har hidtil naadig holdt mig uden for al Fare.

Preben.

— Jeg ængstes for at se Nogen i Øjnene, som et Barn, der venter sin Straf. Ikke en Gang til at være fejg har jeg Mod! — Og jeg vil i Krigen ret nu, synes det Dig ikke artig, Mogens!

Mogens.

Men, om mig er tilladt at spørge saa: hvorfor bliver I ikke heller hjemme?

Preben.

Gaar dine Tanker da aldrig videre ud?

Mogens.

De gaar fjældent længer end jeg kan se, Junker Preben; og naar jeg ftaar i Porten dèr og fmøger mig en Pibe Tobak, fom jeg plejer van hver Aften, faa har jeg Hans Thomesøns Plankeværk lige for.

Preben.

Hvor Du maa være lykkelig, Mogens!

Mogens.

Ja, jeg tør ikke klage. Jeg takker Gud for et fundt Legeme og jeg er, uden at rofe mig felv, ret vel æftimeret her i Gaden.

Preben.

Det er jeg ikke en Gang!

Mogens.

Ej, Junkeren fkjemter!

Preben.

Ja, jeg er faare fkjemtelyften! — Men vis mig en Villighed: fig Frøken Ellen, at jeg er gaaet, at jeg fkal bort i Aften, og —

Trettende Scene.

Ellen

(der er kommen ud af Huset under den sidste Replik).

Hvor gaar I hen?

Preben.

Bort!

Mogens

(affides).

Ja, nu gaar jeg ogsaa, mens Tid er.

(Gaar ned i Kjælderen.)

Ellen.

Vil I da virkelig i Krigen?

Preben.

Nu mere end nogen Sinde før! — Men jeg forstaar Jert Spørgsmaal: I mener, ræd Mand er bedst til at vogte Ovnkrogen; men der kan vel ogsaa findes en Kugle for Den, der dukker sig.

Ellen.

I dukker Jer ikke, Preben.

Preben.

Hvad har givet Jer den Tro?

Ellen.

Om jeg fagde det, maatte jeg fige Mere til. — Men I bad mig før —

Preben.

Ja, før! — Men før er længe fiden for mig.

Ellen.

I bad mig om et Farvel; det vil jeg da byde Jer, faa godt og mildt jeg formaar.

Preben.

Nu! Nu, da jeg er det faa helt uværdig! Hvorfor, i Himlens Navn, vil I det!

Ellen.

Hvorfor? I har Mangt at spørge om. — I fagde, I havde gjemt hvert Smil og hvert lille Ord af mine som Blomster i en Psalmebog. — Jeg har ogsaa en Bog med mange Blade, hvori Meget kan være gjemt; den har I aldrig læst.

Preben.

For Guds Skyld! Hvad mener I?

Ellen.

Det, I helst vil tro.

Preben.

Er det virkelig Alvor! Vil I skjænke flig Lykke bort! — Lykke! Herre, min Gud, at det kommer faadan nu! Giv mig ikke flere gode Ord, I veed ikke, hvor tungt de falder over mig!

Ellen.

Jeg mente, gode Ord faldt let som Aftendug.

Preben.

Ser I mig da an for faa foragtelig, at I tror, jeg, som den jeg er, uden Betænkning vil gribe til med baade Hænder, selv om I er faa god, ikke at drage eders tilbage! — Medynk har I med mig, men Hver, som nødes til at plukke den Blomst, føler vel de stinde Torne.

Ellen.

Har I fornummet dem og intet Andet i mine Ord?

Preben.

Frist mig ikke over min Formue, I har Synd deraf! Og glem, hvad jeg sagde, da jeg kom!

Ellen.

Glemme det? — Nej, det vil jeg drages til Minde.

Preben.

Glem det! Den Gang vidste jeg ikke Andet, end at jeg var en Mand som Den maa være, der skal føre Jer hjem. — Ry og Rygte følger Mand til Dør.

Ellen.

Saa stænger god Hustru Døren.

Preben.

En Tid maaske; men Avindsord gaar ogsaa andre Veje.

Ellen.

I har ikke megen Tro til Kvinder.

Preben.

Tro Alle vel, men Dig selv bedst, det lærte jeg tidlig. Og jeg kan ikke tro mig selv nu! Jeg veed jo ikke, om Armen lyftrer, naar den skal trække Kaarden, eller om Øjet er aabent, naar det skal se ind i Faren. Fra Barnsben af har det fulgt mig som en Ulykke, ikke altid at turde vove, hvad jeg mest vilde.

Men bestandig troede jeg, at fik jeg blot en Sag at vove Noget for, faa vilde al Frygtagtighed vige; gjaldt det om at værgе Den, jeg havde kjær, eller om at storme mod Fjenden, mens Kuglerne peb og Hovflaget dundrede, ja, faa troede jeg dog for vist, at jeg kunne hævde mit Navn.

Ellen.

Og det tror I ikke længer?

Preben.

Har jeg Ret til at svare ja? Gjerning skal fige god for en Mand, ikke Ord, og hvert af mine, som jeg har talet i Dag, de rejser sig jo imod mig nu og klinger af Haan. — Hører I, hvor det hvifker der oppe i Linden? Endnu lyder det kun svagt, men til Aften, naar det lufter i Løvet, faa gaar der Bud derfra over den hele By, at Preben Bagge har mistet sin Ære. Og naar fanger jeg den igjen! Man kommer snart i Ry, men ej faa snart deraf. — Se ikke efter mig, naar jeg gaar, jeg vaander mig under Jert Blik!

(Vil gaa.)

Ellen.

Preben, I maa ikke gaa!

Preben.

Jeg er det ikke værd, at I spilder flere Ord paa mig.

Ellen.

Gaa ikke, bliv! — Jeg har aldrig før bedt en Mand om Noget.

Preben.

I kan dog vel se, hvad det koster mig at ftaa imod! Men jo før jeg kommer bort, desto bedre. Jer Fader vil jeg helst undgaa at møde, faa vel som min; sig dem, at jeg tøver i Herberget indtil Aften, og faa affted! — Lev inderlig vel! En Gang maafke, naar jeg vender tilbage — men jeg har jo heller ikke Ret til at love Noget længer! Intet har jeg at byde, ikke en Gang Tro paa Fremtiden. — Du, min Gud, hvor ftaaer jeg arm og paltug her, jeg, som nys mente at have en Verden at give bort, om I kun vilde kræve den af mig! Og nu er det Jer, som aabner Døren og lader

mig se ind i felve Himmeriges Lys, mens jeg
maa vende mig fra det og ene gaa ud i
Mørket.

(Gaar hurtig bort.)

Fjortende Scene.

Ellen

(fer efter ham).

Stakkels Preben! — Og stakkels jeg!

Kirften

(der er kommen ud fra Huset samtidig med at Preben er gaaet).

Lad I den Fugl flyve, den tør jo ikke
en Gang sidde tam paa Haanden, den! Men
jeg undres og blues paa samme Tid over Jer:
I beder af Jer hele Sjæl den Junker blive;
skulde Nogen bede, var det da min Tro ham!

Ellen.

Du har luret!

Kirften.

Luret! Det klinger strax saa stygt; men
det var mig jo plat umuligt, at undgaa at
høre hvert Ord, I fagde, gennem Døren.

Ellen.

Helst naar Du har staaet med Øret til!

Kirften.

Jeg fvær' Jer til —

Ellen.

Ja, lad Du det være godt. — At en Anden dog ikke har Evne til at give ham hans forrige, frejdige Tro paa sig selv tilbage! Havde han blot den, faa — ja, det var ikke hans Sjælefred alene, som da vandtes!

Kirften.

Om I ikke vil tage det fortrydelig op, faa vil jeg blot minde Jer om, at Fændrik Plade fer her ind om ikke ret længe.

Ellen.

Det oven i Købet! Den forgiftige Karl!

Kirften.

Ja, I veed min Mening! Jeg kan ikke se rettere, end at den Pige, han vender sig til, maa springe strax og være glad endda. Han kunde da værge sin Fæstemø, om det gjordes behov!

Ellen.

Det kan Fler end han!

Kirften.

Men hvorfor kan I flet ikke bruge ham?

Ellen.

Bruge ham! — Du figer Noget! — Naar kommer han?

Kirften.

Der kan vel være en halv Time til.

Ellen

(for fig selv).

— Tør jeg ogsaa vove det!

Kirften.

Ja, vist tør I faa! Der er jo Intet at betænke fig paa.

Ellen.

Hvorom taler Du? Hvad fer Du mig an for?

Kirften.

Først og fornemmelig for mit Herfskab, og dernæft for et Fruentimmer naturligvis.

Ellen.

Aa, ja, Du har for faa vidt Ret. — Det maa kunne gaa! Paa Preben stoler jeg sikkert; han vil kun tænke paa mig og intet Ufandfynligt finde deri, og den Anden har fortjent mere end det for sin Ubluhed. — Kan jeg lide paa Dig, Kirften?

Kirften.

Det tror jeg I veed.

Ellen.

Saa hør da: jeg skriver nogle Ord paa en Seddel, og faa snart Du ser Fændriken komme ind ad Porten her, løber Du gjennem Strædet over i Herberget. Der op søger Du Junker Preben og flyr ham, som i største Skynding, mit Brevskab.

Kirften.

Men hvad vil dette sige?

Ellen.

Det skal Du faa at se. Kom nu blot med.

Kirsten.

Gid jeg faa Skam, om jeg begriber det
Ringeste!

(De gaa ind i Huset.)

Femtende Scene.

(Eiler og Niels komme ind ad Porten, kjendelig oplivede.)

Eiler.

Som jeg figer: Noget maa der gøres!
Det hjælper ikke, hvad I faa indvender.

Niels.

Indvender! Jeg er jo ganske af Jer Mening,
faafom jeg altid har været Jer fynderlig gode Ven.

Eiler.

Mine Ben vil knap bære mig, faadan har
Hidfigheden flaget mig.

(Sætter sig ved Bordet under Linden.)

Niels.

Lad os først tage et Glas Burgunder oven
paa den spanske Sekt, vi maatte drikke; ellers
kommer Maven let i Uorden, og Burgunder
fætter ogsaa Galden.

Eiler.

Mener I?

Niels.

Ja, jeg har prøvet det tilforn.

(Kalder ned i Kjælderen.)

Mogens!

Sextende Scene.

(**Mogens** kommer op fra Kjælderen.)

Niels.

Giv os en Kande af den gamle Burgunder.
Du veed, det Anker med den grønne Tre-
kant paa.

Mogens

(idet han gaar ned).

Jo, Burgunderen og jeg kjender vel hin-
anden!

Eiler.

Jeg fidder og pønser paa et Anslag, hvor-
ved man kunde faa Preben tvunget til at
fordre Satisfaction. Gik det kun an, faa skulde
jeg, til Trods for mine graa Haar, gjerne gaa
ud for Haanden selv!

Niels.

Nej, Vorherre bevare os naadig! — Men hvad har I ellers udtænkt?

Eiler.

Jeg er juft nu begyndt. Men I maa ogsaa lægge Jert Hoved i Blød.

(Mogens kommer op med en Kande.)

Niels.

Førft Tungen, Hr. Eiler, førft Tungen.

(Mogens skjænker for dem.)

Man tænker bedre, naar man drikker, at fige til Maade.

Mogens

(affides).

Burgunder! Saa har Herren, min Tro, fiddet inde til Jørgen Tolders og drukket Sekt. Ellers nyder han jo aldrig Burgunder paa denne Tid af Dagen. Sekt gjør ogsaa kun Tungen galen, jeg lider den ikke. — Nej, Gammelvin, det kan den fvagefte Mave fordrage, og den blunder man faa angenemt efter.

(Gaar ned i Kjælderen.)

Eiler

(efter en Pavse).

— Sagde I Noget?

Niels.

Jeg? Nej, jeg smækkede ikkun med Tungen. — Sagde I Noget?

Eiler.

Nej, men faa lad mig dog i Ro. Hvor kan jeg ellers tænke!

Niels.

Nej, det er sandt.

(Pavse.)

Eiler.

— Hvor dog Luften er varm! Jeg er ganske hed i Hovedet og ikke mægtig at holde en ærlig Tanke fast.

Niels.

Ja, vist, jeg tænker jo uden Afbræk.

Eiler.

Men jeg figer, at jeg ikke kan holde en Tanke fast i denne Varme. Kan I?

Niels.

Knap nok. — Men det var ogsaa, om jeg
faa maa fige, en utilbørlig fød Vin, Tolderen
bød os ind paa.

Eiler.

Ja, utilbørlig fød, det var et sandt Ord,
I der sagde! Det skikker sig ogsaa kun flet
for en Kongens Tjenere som han, at drikke fød
Sekt midt paa Dagen. Mon han gjør en Vane
deraf?

Niels.

Nej, der kan gaa flere Uger imellem at
jeg kommer der. — Men I har, faa Skam, Ret:
det er ufædvanlig varmt i Dag!

Eiler.

Plejer I aldrig at blunde paa denne Tid?

Niels.

Jo, det hænder faa iblandt.

Eiler.

Ja, vil I blunde, faa vil, min Tro, ogsaa
jeg! I skal ikke gaa alene, faafom jeg er Jer
oprigtige Ven.

Niels.

Hvad om vi da gik ind og lagde os en liden Stund nu?

Eiler.

I figer, sandt for Herren, Noget! Og faa kan vi med det samme i Ro overlægge, hvad videre bør gjøres.

Niels.

Ja, det maa vi for Alt ikke glemme!

(Rejser fig.)

Støt Jer til mig.

Eiler

(rejser fig).

Nej, støt I Jer til mig.

Niels.

Vi kan jo støtte hinanden da. Man bliver ftiv i Benene af den megen Sidden, og Trappen er utilbørilig ftejl.

Eiler.

Ja, utilbørilig fød, det var et sandt Ord!

(De gaa ind.)

Syttende Scene.

(Ellen og Kirsten komme ud af Huset.)

Ellen.

Det var vel, de gik ind; thi ventelig fove
de nu en Stund.

Kirsten.

Ja, Hr. Eiler svarer jeg for; han havde
da tre Kander Vin paa Samvittigheden i det
ringeste.

Ellen.

Gaa faa ind, og faa snart Du ser ham,
Fændriken, komme, springer Du afsted med
Brevkabet, som jeg har fagt.

Kirsten.

Men jeg er færdig at sprække af Nys-
gjerrighed efter, hvad I har fore!

Ellen.

Saa faar Du sprække da, thi jeg siger
Intet.

Kirsten.

Næner I virkelig det?

Ellen.

Før nu ikke mere Fadderfladder, men
fkynd Dig blot ind.

Kirften

(gaar over mod Huset, men vender pludselig om).

— Kaldte I ikke?

Ellen.

Nej, vift ikke.

Kirften.

Det var dog fært! Det kom mig faa be-
stemt for, som I vilde fige Noget!

(Affides idet hun gaar.)

Man fkulde min Tro tænke, det var et Mand-
folk, som hun kan tie!

(Gaar.)

Attende Scene.

Ellen.

Hvorfra har jeg dog faaet Mod til at vove
Saadant! — Hvorfra? Ja, det veed jeg jo
vel. — Men hvordan vil det nu løbe af! Mit
hele Legem fkyælver, naar jeg tænker derpaa.

Glipper det blot i ét Stykke, faa — ak, mit Hjerter vil briste! — Der lyder Skridt! Det tør vel være ham. Saa skal det gaa an da. Nu kjæk!

Nittende Scene.

(Henning kommer ind ad Porten.)

Henning.

Allerdejlige Frøken, I er alt paa Pletten! Det havde jeg ikke turdet haabe, endskjøndt —

Ellen.

Paa Pletten vel, men ikke dog til Sinds, som I tror.

Henning.

Pigefind skifter hvert Timeslag; vi kommer vel overens.

Ellen.

Det haaber jeg med. I har grovelig fornærmet Junker Preben, og det helt uden Aarsag. Vil I nu gjøre, hvad Ret er, og mig til Vilje, da gaar I strax til ham og undskylder Jer Opførsel i Paahør af hans Fader og min.

Henning.

Jeg gjør Fanden heller! Lad den Dreng føge mig, om han begjærer mig i Tale.

Ellen.

Det kan ske, før I tænker. Men da I rent ud nægter at gjøre, hvad jeg raader til, faa er mit Ærinde til Eder nu forrettet.

(Gaar over mod Hufet.)

Henning

(ftiller sig i Vejen for hende).

I maa for ingen Pris gaa endnu!

Ellen.

I vil dog ikke hindre mig deri med Magt?

Henning.

Ikke uden I nøder mig dertil. Men vidløs maatte jeg være, om jeg godvillig flap faa blød en Haand.

Ellen

(gaar om bag Linden).

I kommer dog dertil.

Henning

(følger efter hende).

Sig ikke det. Sky Fugl vorder og fanget!

Ellen.

Endnu en Gang: bliv mig fra Livet! Det vil komme Jer dyrt at staa, om I ikke lader mig med Fred.

Henning.

Guld kan betales dyrt, og dog være godt Kjøb.

(Griber efter hende.)

Et Kys skal I paa min Ære give mig, om I vil eller ej!

Ellen

(undviger over mod Kjældertrappen; affides).

Nu er det vel fortjent!

(Hun løber ned.)

Henning.

Ej, den lille knubske Dukke har dog Om-løb i Hovedet. Længe skal Du ikke vente paa mig!

(Iler ned efter hende.)

Tyvende Scene.

(Scenen staar nogle Øjeblikke tom. Man hører en Dør flaaas i udenfor, og strax efter kommer **Ellen** løbende ind fra samme Side, men bag Bygningen, mellem denne og Muren.)

Ellen.

Saa, nu er det sket, Vorherre være lovet!

(Løber hen og smækker Kjælderlugerne i.)

Den anden Udgangsdør flog jeg i efter mig,
naar nu kun Preben — der er han!

(Hun stiller sig foran Lindetræet, saa at hun ikke ses fra Porten.)

En og tyvende Scene.

Preben

(ftyrtter ind ad Porten med dragen Kaarde.)

Trængt ned i Kjælderen, skriver hun, og ene med den Usling! Jeg forstaar ikke hvordan, men lige meget! Hun skal ikke forgjæves have søgt min Hjælp. Her maa det være!

(River Kjælderlugerne op og iler ned.)

Ellen.

Det vidste jeg, Preben, det vidste jeg!
Men nu holde Gud sin Haand over Dig!

(Hun stiller sig bag Træet.)

To og tyvende Scene.

(Tummel i Kjælderen. **Mogens** styrter forvirret op ad Trappen med et Krus i Haanden.)

Mogens.

Hjælp, Hjælp!

(Løber over mod Vaaningshufet.)

Fanden er løs i Kjælderen,
det er et helt Huskors! Herre, Herre, kom
dog ud!

(Synker om paa en Stol og fætter Kanden fra sig paa Bordet.)

At dog Saadant kan være til!

Tre og tyvende Scene.

(**Eiler** og **Niels** ile ud af Hufet.)

Niels.

Hvad er paa Færde! Hvad vræler Du for?

(Tummel og Vaabenklirren i Kjælderen.)

Mogens.

Herren se i Naade til os! Nu tager det
fat igjen!

Eiler.

Jeg tror Fanden rider ham!

Fire og tyvende Scene.

(**Henning** trænes op ad Trappen af **Preben**, der har ham i Kraven; Henning har mistet sin Kaarde.)

Preben.

Svar, Din elendige Karl, hvor er Frøken Ellen?

Henning.

Slip mig, og hør hvad jeg siger: Frøken Ellen er der ikke.

Preben.

Du lyver! Svar, eller jeg render min Klinge gennem Dit fyndige Liv!

Eiler.

Ret faa, min Dreng! Tal kun fra Leveren, det gjør din gamle Fader godt at høre paa!

Henning.

For Fanden dog, faa slip mig! Hvor tit skal jeg gjentage det: Frøken Ellen var alt borte, da jeg kom ned; hun gik ud ad en anden Dør, mens jeg ravede om i Mørket.

Ellen

(træder frem).

Det er fandt.

Preben

(flipper Henning og iler hen til hende).

I er i Behold! Saa er Alt godt!

Henning

(affides).

Fanget i Fælde som en gammel Rotte!
Fordømt! Og min gode Kaarde brød han
fønder; nu havde Knægten, Vorherredød, baade
Courage og Kræfter! — Nej, tamt Vildt er
bedst at jage!

(Gaar bort og møder i Porten Kirften.)

Fem og tyvende Scene.

(Kirsten kommer forpustet hen til de Andre.)

Niels.

Men hvad vil alt dette sige?

Kirften.

Ja, det maa Herren nok spørge om! Jeg
forftaar ikke et Ord af det Hele. Da jeg kom
i Herberget og gav Junker Preben Frøkenens
Brevskab, foer han op som en Befat og styrtede
affted, saa mine Ben ikke mægtede at vinde
med. — Men hvi gik Fændriken saa hastig bort?

Eiler.

Han havde fagtens Ærinde andensteds!

Niels.

Men hvordan kom det Hele fig fra først af?

Mogens.

Det var den skinbarlige Satan selv, fra hvem Alt det, som Ondt er, stammer!

Eiler.

Hold fin Mund! Han er et fordrukkent gammelt Svin.

Mogens

(affides).

Fordrukkent gammelt Svin! — Endda det ikke er mig, der har drukket Sekt hos Jørgen Tolder!

Niels.

Men fig dog Noget, en af Jer! Hvad var Aarsag til det Hele?

Ellen.

Det er snart fagt. Fændriken krænkede mig med fine ublu Ord, som han har gjort det før, og tilfids forfulgte han mig ned i

Kjælderen. Saa kom Junker Preben til for at hjælpe mig, som I faae, men forinden var jeg alt sluppen ud ad Bagdøren.

Eiler.

Men jeg forstaar ikke —

Niels.

Jo, fer I: —

(De gaa hen i Baggrunden, men lytte af og til efter Ellens Forklaring.)

Kirften

(til Ellen).

Men hvad er det for Abespil, Frøken!
I fikrev jo den Seddel inde i Jert Kammers!
Den Gang var I da ikke trængt ned i Kjælderen!

Preben.

Hvordan!

Ellen

(til Kirften).

Gak Du hen og trøst Mogens, Kirften; han fer mig faa klejnmodig ud. Saa skal jeg imens give Junker Preben Svar paa Dit Spørgsmaal.

Kirften.

Tak for god Underretning!

(Gaar over til Mogens, der beklager sig for hende.)

Ellen.

Preben, I veed det: jeg tvivlede ikke paa Jer! Men I maatte jo selv have Troen i Hænde og lære, at I er faa god en Mand fom Nogen. I fagde, at havde I blot en Sag at kæmpe for, faa var Alt godt. — Nu, jeg lod Jer kæmpe for mig da, jeg havde jo ingen Anden. Jeg vidste, at Fændriken vilde komme, og vidste, at han vilde følge mig efter, hvor jeg gik. Men jeg vidste ogsaa, fremfor Alt, at I, uden koldfindig at spørge efter Rimelighed og uden at tænke over Sammenhængen, vilde komme, naar jeg kaldte. Det var følgerig ikke Stort, jeg vovede ved at stævne Jer hid. Et Bedrag var det jo for faa vidt, og derfor Uret, det veed jeg vel; men jeg maatte jo give Jer Tilliden tilbage.

Preben.

Og Alt det har I gjort for min Skyld!

Ellen.

For Jer Skyld alene? — Nej!

Preben.

Men hvor I dog har forstaaet mig!

Ellen.

Jeg maatte vel ogfaa være nærmest dertil.

(Preben griber hendes Hænder og drager hende noget tilbage.)

Mogens

(til Kirften).

Hørte hun, at Hr. Eiler kaldte mig et for-
drukkent Svin! Hørte hun det!

Kirften.

Ja, vist hørte jeg det. Men hvorfra kjender
ellers Hr. Eiler ham faa vel?

Mogens.

Hun er en næsvis Laptaske, er hun!
Hører hun det? For ellers kan jeg fige det
end en Gang!

(Han gaar efter hende ind mod Baggrunden. Niels og Eiler
komme frem i Forgrunden.)

Eiler.

Men jeg forftaar det alligevel ikke; thi
hvordan kunde hun nede fra Kjældereren —

Niels.

Ej, det er jo ikke faa at forftaa!

Eiler.

Ja, forftaar I det da?

Niels.

Forftaa og forftaa, det er to Ting. Men lyd I mig: I fkal ikke spørge videre derom. I Morgen forftaar vi fikkert det Hele, men nu, mens Luften er faa varm, og vi juft har fövet —. Det var ogfaa, fom I før fagde, en utilbørlig fød Sekt.

Eiler.

Nej, det var Jer, der fagde det!

Niels.

Nu, det kommer ud paa ét. Men spørg ikke videre, det lader faa tungnem.

(Ser paa Ellen og Preben.)

Ej, men fe, hvor kjærlig de To ftaa der henne!

Eiler.

Ja, det fynes faa!

Niels.

Hør, veed I hvad: om ellers de er til Sinds, fom jeg tror, faa lad os give dem tilfammen fom vi før har talet om; da bliver vel ogfaa Preben hjemme, tænker jeg.

Eiler.

Ja, nygifte Mænd er ugilde Krigsfolk! Det Forflag er vel betænkt i alle Maader. — Hør, Ellen, om Du og Preben kunne komme overens, faa holder vi alt Bryllup til St. Hansdag, og I kan da strax rykke ind paa Volmerslund.

Preben.

Frøken Ellen har i denne Stund lovet mig, en Gang at drage med Vester ud til mit Hjem, for aldrig fiden at forlade det; men til St. Hans bliver det næppe, thi ventelig er Krigen ikke endt til den Tid.

Niels.

Hvad, i Herrens Navn, vil I nu i Krigen for!

Preben.

Spørg kun Jer Datter, om jeg bør blive.

Ellen

(til Preben).

Og det har I Hjerter til at lade mig fvare paa! — Nu, en Gang har I givet mig det

Lov, at jeg forstod Jer, faa faar jeg vel føge
at fortjene Jer Ros.

(Højt.)

Drag bort, min Hjertensven, men kom karlk
og glad tilbage!

Preben.

Tak, inderlig Tak for det og for Alt!

Niels

(fagte til Eiler).

I maa holde ham tilbage, han maa for Alt
ikke rejse! Thi om han nu, naar det gaar løs
for Alvor, igjen skulde være —

Eiler.

Hvilket?

Niels.

Jeg mener kun, at hvis han faa ikke skulde
gaa frem, naar Tid er, faa kommer han for
Krigsretten og bliver arquebuferet i Ryggen;
det er jeg ilde tjent med som Svigerfader, og
I da ogsaa!

Eiler.

Vær I kun uden Frygt, Hr. Niels: han
kommer ikke for Krigsretten!

Niels.

Ja, naar I mener det faa fikkert, faa —

(Der høres et Hornsignal, det samme som i tredje Scene.)

Preben.

Nu henter de Standarten hos Ritmesteren, faa maa jeg bort.

Ellen

(halvt for sig selv).

Det Stykke har jeg hørt dem blæse en Gang før i Dag; men da lød det dog noget anderledes, fyntes jeg. — Kan hænde, det kommer af, at Hornet den Gang Ingen kaldte bort fra mig.

Preben

(til Ellen).

Send mig end en Hilfen og et Fingerkys, naar vi rider over Strædet!

Ellen.

Alle mine bedste Tanker sender jeg efter.

Preben.

Saa mødes de med mine. — Og nu Farvel! Farvel, Fader, og Tak for alt Godt, Hr. Niels!

Eiler.

Gud være med Dig, Preben!

Preben

(til Ellen).

Ét Farvel maa jo være det sidste — lev
inderlig vel!

(Han gaar hurtig bort.)

Sex og tyvende Scene.

Niels

(til Eiler).

I faar Ære af ham!

Eiler.

Ja, I da med!

Niels.

Nu, paa en glædelig Hjemkomst ville vi
drikke! Mogens, hent os — naa, her faar jo
endnu, fer jeg.

(Skjænker af den Kande, Mogens seneft bragte med fig.)

Eiler

(drikker).

Men hvad i al Verden er det dog for
en Vin!

Niels.

Det maa være af den, vi drak før. Ej
fandt, Mogens?

Mogens

(noget forvirret).

Jo, det maa, som Herren siger, være af
den; thi hvad skulde det ellers være!

Eiler

(til Niels).

Saa smag da selv!

Niels

(drikker).

I har, for Gud, Ret! Den Vin har jeg
aldrig drukket, den er jo lifligere end Alt,
hvad jeg har smagt tilforn!

(Mogens er ved at lide ned i Kjælderen.)

Nej, tøv en Kjende, Mogens! Hvad er det for
en Vin?

Mogens.

Ja, hvor veed jeg det! Jeg maa vel i
Skyndingen, den Gang det begyndte at skride
op i Kjælderen, hvor jeg var ved at tappe

Noget om, have taget fejl og tappet af det Anker, som jeg ellers kun — det vil sige af det Anker, som Herren veed —

Niels.

Jeg veed Fanden, veed jeg!

Mogens.

Nej, det er sandt! Jeg mener ogsaa kun, at der jo er mange Ankere i Kjælderen, og faa-
dan naar Forfrækkelsen kommer bag paa En, forstaar Herren —

Niels.

Jeg forstaar ikke et Ord! Om faa Forfrækkelsen er kommen for paa ham eller bag paa ham, faa er og bliver det jo idel Pølsefnak!

Eiler

(sagte til Niels).

I skal ikke spørge videre, det lader faa tungnem. I Morgen forstaar I det Hele, men i Dag, mens Luften er faa varm, og I veed, den føde Sekt —

Niels.

Ja, vist, det veed I med! — Men flaa faa Spuns for det Anker da, Mogens; det skal forvares til Bryllupsgildet.

Mogens

(affides).

Saa! Nu blev der flaaet Spuns for min Eftermiddagsfornejelse med det samme!

(Der blæses i nogen Afstand en Marsch. I det Øjeblik Trompeterne tænkes at ride over Strædet, lyder den stærkest, strax efter svagere.)

Eiler

(klinker med Niels).

Vor Drengs Sundhed!

Ellen

(gaar op paa Stentrappen t. v., ser ud over Muren og vifter med et Klæde).

Se, hvor stolt han sidder til Hest! Nu flaar han ud med Haanden, han retter sig i Sadlen! — Ak, der drejede han alt om Hjørnet! — Saa faar jeg da gjemme det Billed af ham ved de andre, til vi ses igjen!

